

Sygn. akt IV U 1637/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2016r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Marek Przysucha

Protokolant Oliwia Rajewska

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2016r. w Częstochowie

sprawy T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania T. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 6 września 2013r. Nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 1637/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 września 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu T. D. (D.) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wskazał, iż orzeczeniem Komisji Lekarskiej ubezpieczony uznany został za częściowo niezdolnego do pracy od 2 kwietnia 2013r. do 31 sierpnia 2014r., jednakże niezdolność ta nie powstała w okresach ubezpieczenia lub w ciągu 18-tu miesięcy od ich ustania, bowiem ostatnie ubezpieczenie przed powstaniem niezdolności do pracy ustało z dniem 30 września 2010r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. Domagał się przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Powoływał się na swój zły stan zdrowia, który w jego ocenie czyni go osobą całkowicie niezdolną do pracy. Argumentował, iż ze względu na pogarszający się stan zdrowia nie pracuje od 1 listopada 2010r. Podnosił, że jego zwolnienie chorobowe łącznie z pobytem w szpitalu trwało do 28 stycznia 2011r. Wyjaśniał, iż kontynuował leczenie, a lekarz prowadzący przy nasileniu dolegliwości kilkakrotnie kierował go do szpitala, od czego od się wzbraniał nie zdając sobie sprawy z powagi sytuacji. W dniu 8 kwietnia 2013r. w trybie natychmiastowym przeprowadzono u niego operację wycięcia tętniaka z wstawką naczyniową aorty i wymieniono zastawkę serca. Dodał, iż przebyta operacja, jak również konieczność leczenia od kwietnia 2013 roku, całkowicie wyłączyły go z życia zawodowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie rozpoznając odwołanie ubezpieczonego, wyrokiem z dnia 7 maja 2014r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 maja 2013r. do 15 października 2013r. (pkt 1) oraz oddalił odwołanie w pozostałej części (pkt 2).

Sąd I instancji wydając orzeczenie w sprawie oparł się na opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu kardiologii dr n. med. K. M., który uznał, iż w związku z nagłym pogorszeniem się stanu zdrowia i przebytą operacją T. D. spełniał kryteria całkowitej niezdolności do pracy w okresie od 2 kwietnia 2013 roku do 15 października 2013 roku. Po tym okresie jest on częściowo niezdolny do pracy z ogólnego stanu zdrowia. Ponieważ ubezpieczony legitymuje się ponad 25-letnim stażem rentowym oraz uznany został za całkowicie niezdolnego do pracy, na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy zwolniony został z obowiązku wykazania warunku określonego w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy, a mianowicie powstania niezdolności do pracy w okresach ubezpieczenia lub w ciągu 18-tu miesięcy od ich ustania. Z tego względu Sąd I instancji przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Natomiast częściowa niezdolność do pracy, ustalona przez biegłego na 16 października 2013r., powstała już po upływie 18-tu miesięcy od ustania okresów składkowych i nieskładkowych, tj. po 30 marca 2012r. (ostatnie ubezpieczenie wnioskodawcy ustało z dniem 30 września 2010r.), dlatego brak jest podstaw do ustalenia mu dalszych uprawnień do renty.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, zaskarżając wyrok w części i zarzucając: ustalenie spornej daty powstania niezdolności do pracy poprzez naruszenie prawa materialnego polegające na braku jej dokładnego określenia, tj. od kiedy powstała całkowita niezdolność do pracy, gdyż daty są różne, wyrok wskazuje inny termin a z uzasadnienia wyroku wynika inny termin; brak ustalenia, iż częściowa niezdolność do pracy powstała w terminie do 31 marca 2012r. Wskazując na powyższe wniósł o zmianę wyroku i przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 2 kwietnia 2013r. do 15 października 2013r. oraz uznanie za częściowo niezdolnego do pracy w okresie przed 30 marca 2012r.

W uzasadnieniu apelacji odnośnie ustalenia inwalidztwa do 31 marca 2012r. argumentował, że z przedstawionej dokumentacji medycznej załączonej do akt sprawy wynika, że na przestrzeni lat 2011-2012 jego stan zdrowia bardzo się pogorszył. W tym czasie zawodowo nie pracował ani nie prowadził działalności gospodarczej. Apelujący dodał, że biegły sądowy podobnie jak szpital – oddział chorób wewnętrznych stwierdza, że od lat choruje na nadciśnienie tętnicze, zaś zdaniem Sądu samo nadciśnienie tętnicze nie stanowi podstaw do orzeczenia niezdolności, lecz dopiero jego powikłania. Zazaczył, że powikłania nastąpiły już pod koniec roku 2011/2012, co potwierdziło diagnozę specjalisty kardiologa ze szpitala specjalistycznego w Z..

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2015r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 częściowo w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy począwszy od 2 kwietnia 2013r. oraz uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 2 i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i (...) w C..

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd II instancji wskazał, iż spór w rozpatrywanym przypadku na etapie postępowania apelacyjnego dotyczył w przeważającej mierze uprawnień T. D. do renty z tytułu niezdolności do pracy, sprowadzając się do oceny, czy począwszy od 16 października 2013r. ubezpieczony ma prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Pozostawało tym samym do zbadania, czy co najmniej częściowa niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała w okresie do upływu 18 miesięcy od zakończenia ostatniego okresu ubezpieczenia, tj. 30 września 2010r., co dopiero uprawniałoby ubezpieczonego do renty z tytułu niezdolności do pracy na okres po 15 października 2013r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego opinii biegłego specjalisty z zakresu chorób serca nie sposób uznać za miarodajną dla rozstrzygnięcia spornej w sprawie kwestii niezdolności ubezpieczonego do pracy, w szczególności daty powstania tej niezdolności i nie jest ona wystarczającą, aby móc stanowić podstawę rozstrzygnięcia. Analiza opinii z

13 grudnia 2013r. sprowadza się do konkluzji, iż ubezpieczony z rozpoznaniem wymiany zastawki aortalnej i wymiany aorty wstępującej, nadciśnieniem tętniczym II stopnia, otyłością, z uwagi na brak upośledzenia funkcji układu krążenia nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Z kolei w opinii uzupełniającej z 10 marca 2013r. biegły dysponując tym samym materiałem medycznym stwierdza, że ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy przez okres pół roku w związku z zaistniałą operacją, jak i przebytą rehabilitacją. W odpowiedzi na pytanie, czy w okresie wcześniejszym ubezpieczony był co najmniej częściowo niezdolnym do pracy, biegły ograniczył się do stwierdzenia, że na dzień 31 marca 2013r. ubezpieczony nie był inwalidą. Nie można nie zauważyć, że przedmiotowa opinia jak i opinia uzupełniająca, z uwagi na ich ogólnikowość, nieuzasadnioną zmianę wniosków końcowych, nie mogą stanowić wystarczającego materiału dowodowego w niniejszej sprawie. Opinie nie zawierają dogłębnej analizy przypadku chorobowego ubezpieczonego, jak i nie przedstawiają co najmniej potencjalnych przyczyn powstania tego schorzenia, co pozbawia je doniosłości i mocy dowodowej dla niniejszego rozstrzygnięcia. W żadnym przypadku więc nie mogą stanowić materiału dowodowego pozwalającego na dokonanie ostatecznego rozstrzygnięcia. Jak słusznie zarzuca skarżący, przy takich wnioskach końcowych omawianej opinii, obowiązkiem Sądu I instancji było ich wyjaśnienie poprzez zasięgnięcie albo kolejnej opinii uzupełniającej tego samego biegłego, albo skonfrontowanie wniosków opinii z opinią innego biegłego kardiologa. Skuteczne podważenie trafności oceny stanu zdrowia ubezpieczonego dokonanej przez Sąd I instancji w oparciu o opinię biegłego kardiologa, oznacza tym samym konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, co uzasadnia uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, w toku którego Sąd ten zasięgnie opinii biegłego lekarza zakresu specjalności adekwatnej do rodzaju schorzeń rozpoznawanych u ubezpieczonego, w związku z którymi czyni starania o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w celu ustalenia jak najwcześniejszej daty powstania u ubezpieczonego co najmniej częściowej niezdolności do pracy. Powyższe stanowcze ustalenie pozwoli dopiero Sądowi na skonfrontowanie wniosków opinii z przesłanką konieczności istnienia niezdolności do pracy najpóźniej na dzień upływu 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu ubezpieczenia apelującego. Dopiero tak zgromadzony materiał dowodowy pozwoli, na jednoznaczne rozstrzygnięcie o uprawnieniach T. D. do stanowiącego przedmiot sporu świadczenia.

Sąd II instancji jednocześnie uznał za stosowne skorygowanie zaskarżonego orzeczenia w punkcie 1 i przyznanie ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 2 kwietnia 2013r. Sąd Apelacyjny przyznał jednak, że wskutek przeoczenia nie został zauważony fakt złożenia zaświadczenia o stanie zdrowia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dopiero w dniu 6 maja 2013r., dlatego wypłata renty ubezpieczonemu może nastąpić dopiero za okres od maja 2013r. stosownie do przepisu art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ponownie rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

T. D. urodził się (...) Ubezpieczony posiada wykształcenie średnie zawodowe mechanika samochodowego i wykonywał pracę w zawodzie oraz prowadził własną działalność gospodarczą.

W dniu 6 maja 2013r. T. D. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W ostatnim 10-leciu przed zgłoszeniem wniosku wykazał wymagany 5-letni okres składkowy i nieskładkowy. Ostatnie ubezpieczenie wnioskodawcy ustalo z dniem 30 września 2010r. Orzeczeniem lekarza orzecznika z dnia 10 czerwca 2013r. ubezpieczony został uznany za częściowo niezdolnego do pracy do 30 czerwca 2014r. Jako datę powstania niezdolności do pracy wskazano 2 kwietnia 2013r.

dowód: akta ZUS.

U ubezpieczonego rozpoznaje się niedomykalność zastawki aorty, poszerzenie aorty wstępującej, stan po wszczępieniu aorty AVR (zastawka biologiczna) i wymianie aorty wstępującej, nadciśnienie tętnicze II wg PTNT, otyłość. Ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od marca 2013r. z przyczyn kardiologicznych.

dowód: opinia biegłego z zakresu kardiologii dr n. med. M. W. (k. 130-133 akt), opinia biegłego z zakresu chorób wewnętrznych lek. J. B. (k. 148-149 akt).

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach enumeratywnie wymienionych w tym przepisie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Wedle art. 58 ust. 1 ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (ust. 2).

Art. 12 ust. 1 powołanej wyżej ustawy stanowi, iż osobą niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Zgodnie z ust. 2 art. 12 ustawy całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

W myśl ust. 3 art. 12 tej ustawy częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Na obecnym etapie postępowanie sprowadza się do oceny, czy ubezpieczonemu poczynając od 16 października 2013r. przysługuje prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy u ubezpieczonego powstała co najmniej częściowa niezdolność do pracy w okresie do upływu 18 miesięcy od zakończenia ostatniego okresu ubezpieczenia, tj. 30 września 2010r., czyli najpóźniej do 30 marca 2012r.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika jednak, że ubezpieczony nie był osobą niezdolną do pracy, choćby w stopniu częściowym, w okresie który pozwalałby na ustalenie uprawnień do renty od 16 października 2013r.

Ubezpieczony w wieku 14-15 lat przebył rzut choroby reumatycznej. Nie jest jednak leczony reumatologicznie. Nie jest leczony internistycznie, układ oddechowy jest wydolny, nie stwierdza się zaburzeń somatycznych w obrębie układu pokarmowego. Ubezpieczony był hospitalizowany z powodu pogarszającej się wydolności fizycznej i kołatania serca. U odwołującego stwierdza się nadciśnienie tętnicze. Ciśnienie tętnicze jest prawidłowo kontrolowane, a w przebiegu choroby nie było przełomów nadciśnieniowych i wskazań do hospitalizacji z ich powodu. W przebiegu nadciśnienia tętniczego stwierdza się powikłania narządowe w postaci hipertroficznego przerostu ścian serca. Nie

ma natomiast klinicznych i diagnostycznych postaw do rozpoznania choroby wieńcowej. W 2010r. miała miejsce hospitalizacja w oddziale wewnętrznym, ale wykonana tam diagnostyka nieinwazyjna, nie ujawniła patologii zastawki aortalnej oraz innych zmian w strukturach serca. W 2013r. odwołujący diagnozowany był w klinice kardiologii, gdzie wykonano diagnostykę inwazyjną, wykluczając chorobę wieńcową oraz badanie ukłg, które ujawniło ciężką wadę aortalną z poszerzeniem aorty wstępującej. Z tego powodu w dniu 8 kwietnia 2014r. wnioskodawca był operowany z wszczępieniem aorty zastawki biologicznej oraz części wstępującej aorty. Zabieg operacyjny odbył się bez powikłań i po przebytej rehabilitacji kardiologicznej, przyniósł pozytywny odległy skutek. W przypadku ubezpieczonego najwcześniejszą datą powstania niezdolności do pracy jest marzec 2013r., kiedy to był dwukrotnie hospitalizowany. Zachorowanie w listopadzie 2010r z powodu nadciśnienia tętniczego, nie stanowi podstawy do uznania niezdolności do pracy. W trakcie tego leczenia doszło do wyrównania ciśnienia tętniczego, a ubezpieczony nie przedłożył dowodów medycznych świadczących o upośledzeniu funkcjonowania ustroju z przyczyn kardiologicznych. Także samo ciśnienie tętnicze kontrolowane ambulatoryjnie, bez powikłań w układzie sercowo-naczyniowym nie jest podstawą do orzeczenia niezdolności do pracy.

Sąd uznał opinie biegłych z zakresu kardiologii z zakresu kardiologii dr n. med. M. W. i chorób wewnętrznych lek. J. B. za w pełni miarodajne, gdyż sporządzone zostały przez lekarzy specjalistów w zakresie schorzeń, na które skarży się ubezpieczony i poprzedzone były osobistym badaniem ubezpieczonego przez biegłych. Opinie te zostały również wydane po zapoznaniu się przez biegłych z całą dostępną dokumentacją dotychczasowego leczenia odwołującego, w tym przedłożonej w toku procesu, co pozwoliło wnikliwie ocenić stan jego zdrowia pod kątem niezdolności do pracy, a w szczególności daty jej powstania. Ocenę odwołującego, że stał się niezdolny do pracy przed 30 marca 2012r. należy w świetle opinii biegłych, uznać za subiektywną. Nie można również nie zauważyć, iż opinia biegłego kardiologa dr n. med. M. W. zbieżna jest w znacznym zakresie z opinią biegłego dr n. med. K. M., która stanowiła podstawę do prawomocnego ustalenia uprawnień do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy dla ubezpieczonego w okresie od 2 kwietnia 2013r. do 15 października 2013r. Z obu tych opinii wynika, że w przypadku ubezpieczonego brak jest podstaw do ustalenia istnienia niezdolności do pracy przed 2013r. Biegły internista w ogóle nie stwierdza u ubezpieczonego niezdolności do pracy.

Wskazać należy, iż w sprawie, której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowego, warunkująca powstanie tego prawa i będąca elementem ustaleń faktycznych ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń osoby zainteresowanej (art. 278 § 1 k.p.c.). Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeżeli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 października 2015r., sygn. III AUa 562/15, LEX nr 1820508). Ubezpieczony do opinii biegłych kardiologa i internisty nie zgłaszał istotnych zastrzeżeń, jedynie z nimi polemizując. Nie neguje się występowania u ubezpieczonego określonych schorzeń, ani faktu, iż schorzenia te występują u niego od wielu lat. Tym niemniej istnienie schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu nie stanowi samodzielnej przyczyny uznania częściowej niezdolności, chociaż w pewnych okresach wymaga czasowych zwolnień lekarskich, na co zwracał już uwagę Sąd II instancji przekazując sprawę do ponownego rozpoznania. Tym samym sam fakt stwierdzenia u ubezpieczonego danego schorzenia nie stanowi wystarczającej podstawy do ustalenia niezdolności do pracy. O takiej można mówić dopiero wówczas, gdy utrwalone naruszenie sprawności organizmu jest tego rodzaju, iż stanowi przeszkodę do wykonywania pełnowymiarowej pracy odpowiadającej kwalifikacjom ubezpieczonego (niezdolność częściowa) lub jakiegokolwiek pracy zarobkowej (niezdolność całkowita). Tego rodzaju naruszenia sprawności organizmu biegli u ubezpieczonego do 30 marca 2012r. nie stwierdzili. W 2010r. miała miejsce hospitalizacja odwołującego w oddziale wewnętrznym, ale wykonana tam diagnostyka nieinwazyjna, nie ujawniła u ubezpieczonego patologii zastawki aortalnej oraz innych zmian w strukturach serca. Ubezpieczony wskazywał, iż po tej dacie kontynuował leczenie i kilkakrotnie był kierowany do szpitala, przed czym się wzbraniał. Brak jest jednak jakiegokolwiek dowodu leczenia w okresie między 2010r., a 2013r. Wobec tego przyjęcie, iż w przypadku ubezpieczonego doszło do powstania niezdolności do pracy przed 30 marca 2012r. byłoby zupełnie dowolne.

Reasumując stan zdrowia ubezpieczonego w 2013r. nie uzasadnia twierdzenia, że najpóźniej do 30 marca 2012r. był on osobą niezdolną do pracy, a jednocześnie brak jest dokumentacji medycznej, która pozwoliłaby na wyciągnięcie takich wniosków.

Nie można również zauważyć, iż wnioskodawca jeszcze w 2012r. pozostawał osobą aktywną zawodowo. Choć bowiem nie podlegał wówczas ubezpieczeniu społecznemu, to jak sam wskazywał we wniosku o rentę z dnia 6 maja 2013r., działalność gospodarczą prowadził do dnia 31 sierpnia 2012r.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji w oparciu o powołane przepisy oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.